

Mr. sc. Muamer Hodžić
Općina Centar, Sarajevo / Municipality Centar, Sarajevo
Savjetnik Općinskog načelnika / Head of Municipality's Adviser

UDK 929 Doleček V. (049.3)

AKADEMIK DOLEČEK¹

ACADEMICIAN DOLEČEK²

Sažetak

*Tekst je prikaz knjige Vlatka Dolečeka **Od đaka pješaka do akademika**, Udruženje obrazovanje gradi BiH, Sarajevo, 2014.*

Summary

*This text is an overview of a book by Vlatko Doleček **Od đaka pješaka do akademika (From Walking Schoolboy to Academician)**, Udruženje obrazovanje gradi BiH, Sarajevo, 2014.*

Na postdiplomskom studiju („Bosna i Hercegovina u savremenom svijetu“) na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Sarajevu u okviru predmeta *Globalizacija i nacionalni identiteti* 2005. godine slušao sam predavanja uvaženog profesora dr. sc. Vlatka Dolečeka. Naime, prof. dr. sc. Esad Zgodić (profesor na predmetu *Globalizacija i nacionalni identiteti*) nas je u uvodnom dijelu informirao da će nam jedno predavanje održati profesor Mašinskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu dr. sc. Vlatko Doleček, dipl. ing. Moram priznati da sam bio iznenađen i ne baš oduševljen. Međutim, poslije samo pet-šest minuta predavanja uvaženog profesora moje neoduševljenje je nestalo, a na kraju predavanja svi postdiplomci su izrazili i zadovoljstvo i oduševljenje predavanjem. Sjećam se da nam je na kraju predavanja prof. Doleček dao svoju e-mail adresu na koju mu možemo bez ustručavanja postavljati pitanja u vezi sa predmetom predavanja. Također se sjećam da nam je rekao da „ko nema e-mail adresu kao da ne postoji“.

¹ Prikaz knjige *Od đaka pješaka do akademika* Vlatka Dolečeka, Udruženje obrazovanje gradi BiH, Sarajevo, 2014.

² This text is an overview of a book by Vlatko Doleček *Od đaka pješaka do akademika (From Walking Schoolboy to Academician)*, Udruženje obrazovanje gradi BiH, Sarajevo, 2014.

Deset godina kasnije vidio sam i pročitao obimnu knjigu (478 str.) pod naslovom *Od đaka pješaka do akademika*, čiji je autor redovni član Akademije nauka i umjetnosti BiH, akademik Vlatko Doleček. To je autobiografska knjiga u povodu 75 godina njegovog života i rada.

Pročitavši knjigu, odlučio sam napisati prikaz iste, iako moram priznati da to nije lahak posao, posebno uzimajući u obzir činjenicu da je akademik Doleček bio dekan Mašinskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu u periodu kada sam se rodio.

Čitati knjigu *Od đaka pješaka do akademika* je veliko zadovoljstvo. To je jedna impresivna priča o dječaku koji je u jednoj maloj bosanskoj kasabi imao svoj san, koji se sa ogromnom količinom znoja, rada, truda i odricanja pretvorio u javu. Tokom čitanja knjige u nekoliko navrata su mi potekle i suze. Akademik Doleček je kao đak pješak prepješačio po suncu i kiši, magli i snijegu, noću i danju oko 32000 km, što je oko 75% dužine ekvatora.

Prema mom mišljenju, nekoliko je dominantnih karakteristika u knjizi akademika Dolečeka:

- akademik Doleček je neprekidno na Mašinskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu bio zaposlen 45 godina i pet mjeseci. Međutim, i pored velikog vremenskog perioda provedenog u radnom odnosu na Mašinskom fakultetu, akademik Doleček uživa *nepodijeljeno poštovanje bivših studenata*, bez obzira što su se u proteklom ratnom sukobu u BiH našli na svim zaraćenim stranama. Tako je, zahvaljujući jednom telefonskom pozivu iz maja 1992. godine svog bivšeg studenta iz Kalinovika, akademik Doleček upozoren da ne ide na sahranu svom zetu, doktoru i humanisti Zoranu Gavriću u Rogaticu jer će biti ubijen. U kasnijem razgovoru sa akademikom Dolečekom sam saznao da se ovaj bivši student u postratnom periodu nikada nije javio profesoru Dolečeku, na osnovu čega se sa velikom vjerovatnoćom može ustvrditi da je u proteklom ratu nastradao;
- *ljubav i toplina* akademika Dolečeka prema svojoj porodici, prije svega, prema kćerki Lari (prof. dr. sc. Lara Doleček, profesor Univerziteta UCLA u Los Angelesu), supruzi Gordani (prof. dr. sc. Gordana Jovanović-Doleček, član Akademije nauka Meksika), ocu Franji (državni službenik, finansijski inspektor) i baki Anni;
- *antimilitaristički stav – odluka da napusti smjer Vojno mašinstvo*: kada je vidio da u aneksu ugovora stoji da je obavezan nositi

uniformu. Ovo smatram izuzetno fascinantnim posebno uzimajući u obzir činjenicu da mu je ova odluka donijela velike egzistencijalne probleme i poteškoće. Odluka dodatno dobija na značaju jer je donesena početkom šezdesetih godina XX vijeka, kada je JNA imala nepodijeljenu i neprikosnovenu podršku građana u svim dijelovima SFRJ. Akademik Doleček je znao da uniforma i poziv intelektualca i nisu u najboljoj korelaciji, a da ne kažem da se skoro isključuju. S obzirom na genijalnost uma akademika Dolečeka, ne mogu isključiti i mogućnost da je već u to vrijeme predvidio raspad Armije i disoluciju Jugoslavije. Tri decenije kasnije akademik Doleček manifestno iskazuje svoj antimilitaristički stav i sa grupom istomišljenika *osniva organizaciju civilnog društva – Asocijaciju nezavisnih intelektualaca „Krug 99“*, koja je u ratnom i postratnom periodu dala ogroman doprinos razvoju demokratije i vladavini prava u BiH. Ratne i prve postratne godine su, prema mom mišljenju, bile godine u kojima je angažman civilnog društva bio uvažavan i relevantan kako kod međunarodnih tako i kod domaćih političkih aktera. Taj period poklapa se sa periodom kada je akademik Doleček bio predsjednik Asocijacije nezavisnih intelektualaca „Krug 99“;

- *borba za nepodijeljeno i multietničko Sarajevo u ratnom periodu*: pored brojnih mogućnosti izbora koje su mu pružale njegovo znanje i obrazovanje, akademik Doleček je izabrao da – za razliku od nekih građana Sarajeva (koji u miru postdejtonske BiH sebe nazivaju patriotama i herojima) koji su zarađivali novac i stjecali akademske titule u zapadnoevropskim zemljama – ostane u opkoljenom Sarajevu i bez osnovnih životnih namirnica, nekada čak i bez šnite hljeba hrabro se bori za pobjedu civilizacije nad barbarstvom. Akademik Doleček je, ne štedeći sebe, obrazovao i podučavao mlade kadrove i prenosio im nova znanja čak i u podrumu zgrade u kojoj stanuje, Muzičkoj školi ali i u zgradi Mašinskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu (Wilsonovo šetalište bb) koja se nalazila na *ničijoj zemlji*. Samo u ratnom periodu u časopisima i/ili zbornicima radova sa naučnih i stručnih skupova objavio je 17 naučnoistraživačkih radova. Neizmjeran je i njegov angažman za nastanak i potpisivanje Deklaracije o nepodijeljenom Sarajevu, koju je potpisalo 1,2 miliona stanovnika naše planete. Prema dostupnim informacijama, to je dokument koji je dobio najveću podršku građana BiH u njenoj savremenoj historiji;
- *akademska pomoć* koju akademik Doleček pruža i koju je pružio svojim mlađim kolegama, posebno dr. sc. Avdi Voloderu i dr. sc.

Safetu Isiću. Rijetka je praksa, posebno u društvenim naukama u BiH, da neki profesor objavi knjigu zajedno sa svojim asistentom. Međutim, akademik Doleček je objavio značajan broj djela sa svojim asistentima, što dovoljno govori o njegovoj ljudskoj i intelektualnoj veličini. U svakoj rečenici osjeti se akademska toplina koju profesor Doleček ispoljava kolegi koji ga je naslijedio na Fakultetu, prof. dr. sc. Avdi Voloderu;

- ono po čemu je *specifična i „neuobičajena“ autobiografija* akademika Dolečeka u odnosu na druge biografije jeste 36 priloga koji se nalaze u knjizi. Prilozi sadržani u knjizi *Od đaka pješaka do akademika* ne ostavljaju ni minimalno prostora za dileme i nagađanja, već, naprotiv, hirurški precizno potkrepljuju navode akademika Dolečeka sadržane u knjizi. Autobiografija akademika Dolečeka lišena je bilo kakvih kompleksa i robovanja stereotipima i to dodatno otkriva jednu ljudsku dimenziju autora.

I na kraju, smatram da je kojim slučajem akademik Doleček živio i radio u nekoj zemlji sa razvijenim demokratskim sistemom, njegovo ime i djelo bili bi zlatnim slovima upisani u historiju te zemlje, a ulice i instituti bi nosili njegovo ime. U zemlji Bosni i Hercegovini akademik Doleček je velika ljudska veličina i intelektualna gromada koja se rijetko rađa, a još rjeđe ostaje da živi i radi. Osnovna poruka ove knjige je da je mukotrpan i naporan put do uspjeha, ali da rad, odricanje, požrtvovanost, plemenitost, dobrota i humanost nemaju alternativu.

Knjigu *Od đaka pješaka do akademika* preporučujem široj čitalačkoj publici, posebno mladim i novinarima-istraživačima jer, čitajući knjigu, mogu između ostalog pronaći priču o herojstvu i humanosti doktora Zorana Gavrića, stomatologa iz Rogatice, koji je početkom rata u BiH ubijen od pripadnika „Belih orlova“ na Borikama (Rogatica) jer je pokušao spasiti svog prijatelja muslimana (Bošnjaka). Pjesmu posvećenu Zoranu napisao je prof. dr. sc. Smajil Durmišević, koja je dodata u jednom od priloga ove knjige.

Također, u knjizi je moguće pročitati da je Lara Doleček, (kćerka akademika Dolečeka) bivša učenica jedne sarajevske osnovne škole, doktorirala na čuvenom Univerzitetu Berkeley u San Franciscu. Za svoju doktorsku disertaciju na Univerzitetu Berkeley dobila je spomen-nagradu „David J. Sakrison“ za najbolju doktorsku tezu na Odsjeku za elektrotehniku i kompjuterske nauke 2007. godine.